

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

DE || LIBERTATE || CHRISTIANA ||

Lensaeus, Johannes

Antverpiae, 1590

Capvt II. Principi seculari obedie[n]dum esse, nihil obsta[n]te Christiana
libertate.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-46059](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-46059)

Principi seculari obediendum esse, nihil obstare Christiana libertate.

VT autem de seculari Principe primùm breuissimè dicamus: si libertati Christianæ repugnet quæ illi præstanda obedientia sit; cur hanc Apostoli suis literis toties commendarunt iis hominibus quos iam Christus libertate donarat? Omnis anima, inquit Paulus, potestatibus sublimioribus subdita sit; non est enim potestas nisi à Deo. Quæ autè sunt, à Deo ordinatæ sunt. Ita q. qui resistit potestati, Dei ordinationi resistit: siue quia superioris potestatis præceptum sit Dei ordinatio, cuius ille vice ac potestate in terris fungitur minister enim Dei est, vindex in irâ his qui malè agunt siue quia hoc Deus instituit atque ordinauit, vt essent alij superiores qui regeret, alij inferiores qui obediunt mandata susciperent. Qua Dei ordinatione, vsq. modò genus conseruatur humanum. Nam neq. sibi ad sui moderationem sufficit incòdita multitudo: neq. in vllam morum concordiam societatisve politam compagè conlescere sine principe posset. Eam ob causam, qui leges primi tulerunt, iure laudantur: quòd homines incredibili morum varietate dissipatos, in societatem vite conuocarunt, vrbesq. & respublicas còdiderunt. Neq. tamè hæc in eam partem accipi volo, vt inter varias administrandæ Reipublicæ formas, requirere Monarchiam videar vt necessariam. tametsi hanc Aristocratiam, quæ per optimates geritur paucos, iure quidam anteposuerint: etiã democratiã seu popularem administrationem vt pessimam reiecerunt: propterea quòd ipsa promiscua multitudo non rationem, non consiliũ, non discrimen, nõ diligentiam habet, facileq. quemadmodum Poëta canit

Scinditur incertum studia in contraria vulgus.

Verum hinc nos interim, illa ommissa disputatione, præfecturam duntaxat, tribunal, legesque quibus parendum sit, requirimus: iisque obtemperari citra Christianam

Rom. 13.

Tyrannus, ut est apud Plurarchum, Monarchiam interpretant, admissio Principatus Seniorum, qui Regibus assistent: tum v. populari Principatus repugnaretur, tum ne per unum Tyrannus fieret, post hanc uera iniquitas manerent. De quo vide eundem in Cleopatra.

Rianæ libertatis iniuriam, propositū est cōmonstrare. Pulchrè verò declarat Chrysofostomus Principū in re-
 publica necessitatē, homil. 6. ad populū Antiochenū, cui titulus est, Quòd utilis sit Principū timor. quo lo-
 co inter cætera, Si iudicialia, inquit, sustuleris tribuna-
 lia, omnem vitæ nostræ ordinē sustulisti, & sicut, si gu-
 bernatorē à nauī separaueris, sca. hā submerisisti; & si
 ducē ab exercitu abducas, vinctos hostibus tradidisti
 milites: ita si principes de ciuitatibus abstuleris, feris
 irrationabilibus magis irrationabilē degimus vitā. Et
 infra: Quod in domibus, ait, faciūt lignorum cōtigna-
 tiones: hoc Principes in ciuitatibus. & sicut, si illas su-
 stuleris, dissoluti parietes per se corruunt: sic & si ex
 mundo principes tollas, eorumq. metum, & domus &
 ciuitates & gentes cū multa inter se licentia corruent,
 nemine existente qui cōtineat, & repellat, & pœnæ ti-
 more quiescere persuadeat. Hactenus Chrysofostomus.
 Qui igitur hunc esse voluit tam necessarium in rebus
 humanis ordinē Deus, vt alij præessent aliis: idē sicut
 à Superioribus prudentiā & vigilantiam in salutē sub-
 ditorum; ita ab iis qui subessent obedientiam, ad to-
 tius communitatis stabilitatem postulauit. Siquidem
 aut frustra est, aut etiam nulla est præfectura, cui non
 debetur obedientia. Idcirco beatus Petrus in epistola,
 Subiecti, inquit, estote omni humanæ creaturæ; siue
 Regi, quasi præcellenti; siue ducibus tanquam ab eo
 missis ad vindictam malefactorum, laudem verò bono-
 norum. Quia sic est voluntas Dei, vt bene facientes
 obmutescere faciatis imprudentium hominum igno-
 rantiam: quasi liberi, & non quasi velamen habentes
 malitiæ libertatem, sed sicut serui Dei. Tito quoque
 præcipit Apostolus, Christianos vt admoneat subesse
 potestatibus. Neque verò in Republica solūm subdi-
 tos Principi, verumeriā in quaque familia seruos do-
 minis voluit diuina auctoritas obedire. Ex quo illa

Ephes cap. 6. sunt in Apostolicis literis, non hominum, sed Dei mada: Serui obedite dominis carnalibus. Ac ne fortasse quisquam dicat sub bono quidem principe non esse seruilem obedientiam: nimirum iuxta id quod sic Claudianus expressit:

Fallitur egregio quisquis sub principe credit

Seruitium: numquam libertas gratior existat

Quam sub Rege pio.

at cura libertatis amissionem id constare non posse, si & iis obediendum sit dominis, qui deprauatis conspiciantur moribus improbi: Cum enim (ait Cicero Philipp. 3.) omnis seruitus est misera, tum verò intolerabile est seruire impuro, impudico, effeminato: hinc occurrit alius Apostolus, & seruos sui muneris commonefaciens, ait: Serui subditi estote in omni timore dominis, non tantum bonis & modestis, sed etiam dyscolis. Denique Regum & Principum, licet impiorum, terrenam administrationem, usque adeò non inuirti pertulerunt Apostoli, ut etiam pro Regibus adhuc infidelibus, atque pro iis omnibus qui in sublimitate essent constituti, iuberent fundi preces ad Dominum, quo quietam & tranquillam vitam agerēt Christiani, in omni pietate & castitate. Secuti sunt hi Domini sui iudicium; qui non solum milites suos non prohibuit impendere & exhibere quæ debentur Regibus terrarum, verum etiam de hoc calumniam sibi molientibus Iudæis, ait: Reddite quæ sunt Cæsaris Cæsari, & Deo quæ Dei sunt. Nonne tributum de ore piscis etiã ipse persoluit? Nonne præcursor eius, militibus regni huius, quid facere deberent pro æterna salute querentibus, non ait: Cingulum soluite, arma projcete, Regem vestrum deserite, ut liberi possitis Domino militare: sed ait: Neminem concusseritis, nulli calumniam feceritis; sufficiat vobis stipendium vestrum. Exstiterunt, inquit Augustinus, Reges Babylonix, sub quibus illi

seruiebant, qui ex eorum occasione, commoti quibusdam miraculis, cognoscerent & colerent, ac coli iuberent vnum verū Deum, qui condidit vniuersam creaturam. Iussi sunt autem & orare pro iis à quibus capti tenebantur, & in eorum pace, pacem sperare ad gignendos filios, & domos ædificandas, & plātandos hortos & vineas. Post septuaginta autem annos promittitur eis ab illa captiuitate liberatio. Hoc autem totum figuratè significauit Ecclesiam Christi, in omnibus Sanctis eius qui sunt ciues Hierusalem cælestis, seruituram fuisse sub Regibus huius sæculi. Dicit enim & Apostolica doctrina, vt omnis anima sublimioribus potestatibus subdita sit, & vt reddantur omnibus omnia: cui tributum, tributum: cui vectigal, vectigal: & cætera, quæ saluo Dei nostri cultu, constitutionis humanæ Principibus reddimus. Quando & ipse Dominus, vt nobis huius sanæ doctrinæ præberet exemplum, pro capite hominis, quo erat indutus, tributum soluere non dedignatus est. Iubentur autem etiā serui Christiani, & boni fideles, dominis suis temporalibus æquanimiter fideliterq. seruire: quos iudicaturi sunt, si vsque in finem iniquos inuenerint: aut cum quibus æqualiter regnaturi sunt, si & illi ad verum Dominum conuersi fuerint. Omnibus tamen præcipitur seruire humanis potestatibus atque terrenis, quousque post tempus præfinitum, quod significant septuaginta anni, ab istius sæculi confusione, tanquam de captiuitate Babylonæ, sicut Ierusalem, liberetur Ecclesia. Ex cuius captiuitatis occasione, ipsi etiam terreni Reges, deseris idolis pro quibus etiam persequebantur Christianos, vnum verum Deum & Christum Dominum cognouerunt & colunt. pro quibus Apostolus Paulus

1. Tim. 2.

iubet orari, etiam cum persequerentur Ecclesiam. Sic enim dicit: Obsecro itaque primùm fieri deprecationes, orationes, interpellationes, gratiarum actiones,

pro Regibus, pro omnibus qui in sublimitate sunt; vt
 securam & tranquillam agamus vitam cum omni pie-
 tate & charitate. Itaque per ipsos data pax est Eccle-
 sia, quamuis temporalis; & tranquillitas temporis, ad
 edificandas spiritaliter domos, & plantandos hortos
 & vineas. Hactenus Augustinus libro de catechizan-
 dis rudibus, cap. 31. Non igitur obsistit quicquam li-
 bertati Christianæ, hæc dominis superioribus parendi
 necessitas: cum in eo maximè sita sit libertas Christia-
 na, vt ordo diuinitus institutus conseruetur. Hoc au-
 tem ordo naturalis mortalium paci accommodatus
 postulat, vt imperanti iusta Principi, & cuius Superiori,
 ab inferiori pateatur: vsque adeò vt vir iustus (in-
 quit Augustinus) constitutus etiam sub Rege sacrile-
 gus, possit ac debeat, illo iubente, bellare, ciuicæ pacis
 ordinem seruans, cui quod iubetur, vel non esse contra
 Dei præceptum certum est; vel vtrum sit, certum non
 est; ita vt fortasse reum Regem faciat iniquitas impe-
 randi, innocentem autem militem ostendat ordo leti-
 tuendi. Proinde primi temporis Christianorù, etiam
 in ipsius Christiani nominis hostium literis, laus hæc
 reperita est, contra Principum leges nihil eos soltos
 agere, sed obedienter imperata facere, quæ cum pie-
 tate & iustitia non pugnassent, vt videre est apud Eu-
 sebiu[m]. Nihil enim illi suæ quam attulerat Christus
 libertati detractum esse arbitrabantur, quòd Princi-
 pibus sibi viderent obtemperandum esse: cum probe
 intelligerent, non cum ob finem venissè, vt legitimus
 & naturalem rerum ordinem perturbaret; sed vt, qua
 parte erat violatus, instauraret: qua verò adhuc parte
 esset rebus humanis necessarius, confirmaret. Neque
 verò vnquam sunt regna firmiora, aut stabiliore Ma-
 gistratus, quàm vbi iustitia & pietas colitur, viuuntque
 ex Christi liberatoris nostri præceptis, à quibus postea
 quam discessum est per fraudes, auaritas, libidines,
 hæreses

Lib. 22 contra
 Faustum 4. p.
 71.

Lib. 1. Eccl-
 siastic. hist.
 cap. 32.

hereses; non multo etiam post ipsa regna dilabuntur. quemadmodum verissimè Sapiens ait: Iustitia eleuat gentem, miseros autem facit populos peccatum. *Prov. 12.*

CAPVT III.

Quod leges Principum, conscientias subditorum obstringant.

DI X E R I T quispiam, faciendum quidè esse quod illi præceperint, ob vindictæ metum: quam sibi nullus sua temeritate debeat accersere. Verùm ut libera sit à Legis vinculis conscientia, id Christianæ libertatis beneficium postulare. Proinde cum sperabitur fore clam aut impunè auferendum, si tunc contra Legem quippiam designetur, nihil id coram Deo peccati habiturum esse. Verùm hoc qui dicit, parum considerat quod Apostolus scribit, eos qui potestati resistunt, diuinæ ordinationi resistere. quo loco, sine dubio, potestatem pro superiore posuit auctoritate, quæ præcipiendi ius habet, cuique obedire laudabile sit. Nam diuina permissio seu concessio, quæ nomine potestatis interdum significata est; velut cum dicitur Pilato: Non haberes potestatem in me ullam, nisi tibi datum esset desuper. & alio loco Iudæis: Hæc est hora vestra, & potestas tenebrarum: quam potestatem ad nocendum non semper accipiunt mali, etsi nocendi voluntas non desit: Accipiunt autem interdum, secundum occulta Dei consilia, vel ad probationem fortium, vel ad ultionem perditorum, vel ad correctionem peccantium: cuiusmodi potestatem diabolus in Iob acceperat, ut posteris exemplum patientiæ traderetur: maximamque est in castra Sanctorum habiturus in fine sæculi, quando soluetur è carcere suo. Hæc igitur diuina concessio atque permissio, non ea potestas est, cui obedire sit laudabile, aut de qua scriptum est: Qui po-

*Iohann 19.
Luca 23.*